

Teater

Lärohandledning
för- och efterarbete

en föreställning för
åk 4, 5 & 6

TEATER MARTIN
MUTTER

Vi hälsar dig och din klass varmt välkomna till oss på Teater Martin Mutter! Vi hoppas att ni får en trevlig upplevelse och att ni blir sugna på mer teater, konst och musik!

Enligt Lpo94 skall eleverna efter genomgången skolgång ha ”fått ett ökat intresse för att ta del av samhällets kulturutbud”. Det kräver en hel del av oss på teatern och av dig som är lärare!

Därför är det viktigt att vi möter eleverna och deras frågor och funderingar som uppstår innan och efter ett teaterbesök på ett öppet och ärligt sätt. Med lärarhandledningen vill vi ge dig lite praktiska tips och kanske även svar på några frågor som du eller eleverna kan tänkas ha. Dessutom ger vi förslag på enkla övningar som ni kan göra tillsammans. Detta sammantaget hoppas vi ska göra ert besök ännu mer intressant. Hör gärna av er om ni har frågor.

Återigen - varmt välkomna!

Sista natten är en spökhistoria om vänskap, saknad och möjligheten att allt kanske inte har ett slut.

Johan och Ove var bästa vänner. Det var innan Oves pappa dog. Efter det börjar Ove bete sig lite ”konstigt” och Johan vill inte träffa honom längre. Men en dag kan Johan inte undvika mötet med Ove och han blir meddragen för att kolla in Oves radio-sändare. Är det som Ove påstår? Att man med sändaren kan få kontakt med – de döda...?

Varför är det bra med teater?

I teaterns värld kan du spegla dig och reflektera över omvärlden. Du kan närma dig speciella teman som t ex kärlek, fördomar, miljö osv. Teater kan också vara en utgångspunkt för diskussioner om det som känns viktigt och du kan sätta dig i rollfigurens ställe om ämnet är känsligt.

Alla har sin egen historia att berätta. Genom att se och använda teater kan du hitta din egen historia, ditt eget liv och få perspektiv framåt och bakåt i tiden. Att lära känna sig själv och att se att du inte är ensam. Att tala om det svåra kan ge tröst. Barn skapar ofta lyckliga slut när de behöver dem. Barn ser framåt, skapar nya bilder och diktar vidare.

Vad kan du göra före och/eller efter en teaterföreläsning med eleverna?

Innan föreläsningen

Det är bra om du kan skapa en beredskap inför föreläsningens aktuella tema. Däremot är det viktigt att **inte berätta för mycket om** föreläsningens innehåll eftersom det är lätt att väcka förväntningar som inte uppfylls.

Du kan t ex berätta om hur en teaterproduktion arbetas fram. Att skådespelarna spelar sina roller efter givna förutsättningar och manus, att ljus, ljud, rekvisita och scenografi har sina funktioner i den helhet som presenteras. Varje detalj som finns med i föreläsningen har valts med omsorg och är bärare av en mening som stödjer helheten i innehållet. Varje objekt som finns med i pjäsen har sin egen historia även om detta inte berättas i pjäsen.

Det här kan du göra före teaterbesöket

- öppna för olika tankar och associationer inför föreläsningen
- betona att det är den egna upplevelsen som är viktig och att det inte går att värdera om en konstupplevelse är bra eller dålig.
- visa att teater har med oss människor idag att göra
- påvisa hur viktig publiken är
- skapa en förberedelse för den känslomässiga stämningen, dock utan att något ur föreläsningen avslöjas.
- väcka lust, nyfikenhet och intresse för teater och den föreläsning ni ska se.

Efter föreläsningen

Här gäller det att se upp med vad man själv som pedagog blivit fångad av. Det är lätt att man som pedagog får många idéer om vad man vill att eleverna ska fördjupa sig i efter föreläsningen.

Det viktigaste i efterarbetet är att respektera varje elevs upplevelse av föreläsningen. Därför måste man spara sina egna idéer.

Undvik att värdera föreläsningen för tidigt. Börja istället med det specifikt konkreta utifrån elevernas egna intryck. Det viktiga är att ta till vara elevernas upplevelser. Här är möjligheterna många. Man kan skriva, teckna och måla, göra rollspel eller prata och diskutera.

Efterarbetets syfte är:

- att ta emot elevernas upplevelse och genom

frågeställningar och gestaltande få igång en diskussion som är angelägen för gruppen

- att reflektera kring föreställningen och den egna verkligheten
- att låta eleverna få tid och utrymme till att bli medvetna om vad de har sett
- att låta verklighet och teater berika varandra
- att efter teaterbesöket ha skapat en känsla av att de som publik förstår teater
- att betona att det inte finns rätt och fel i en konstupplevelse, konst går bara att uppleva.

Efterarbete

Förslag på frågor att prata om

- Ditt starkaste minne från föreställningen?
- Vem skulle du vilja vara i föreställningen?
- Kunde du känna igen dig i någon situation? Om ja - vilken då? Varför? Om nej - varför?
- Varför tyckte Johan att Ove var så konstig?
- Hur känns det i kroppen när man saknar någon?
- Finns det tillfällen då det kan vara bra att vara rädd? Berätta!
- Vad händer när man dör?

Fler frågor att prata om.

Är barn räddare än vuxna?

Varför är det roligt att vara rädd ibland?

Varför är man ofta mer rädd när man är ensam?

De flesta är rädda för mörker. Varför då?

Tror ni att tjejer är mer rädda än killar?

Kan rädsla försvinna om man pratar om det man är rädd för?

Förslag på uppgift

Skriv en dikt - En bra kompis

Låt eleverna skriva en dikt om hur en bra kompis skall vara. Häfta ihop alla bidrag, gör ett omslag så det blir en liten diktbok.

Måla, rita, fota eller gör en liten film

Hur känns saknad? Vilken färg har saknad? Hur låter saknad? Finns det någon du saknar? Låt eleverna välja att illustrera deras saknad genom att måla en tavla, rita en teckning, fota motiv eller saker eller kanske göra en liten film om saknad.

Samla allt till en utställning.

4-hörnövnig

Svaren finns representerade i rummets olika hörn. De fjärde hörnet bör alltid vara "alltid öppet för egna förslag"

Vad är viktigast med en vän?

1. Att man har roligt tillsammans.
2. Att man har samma intressen.
3. Att man kan lita på varandra.
4. Öppet hörn.

Vad är det värsta som skulle kunna hända?

1. Att det blev krig
2. Att huset jag bor i skall börja brinna.
3. Att inte ha en kompis.
4. Öppet hörn.

Ledaren presenterar varje "hörn" genom att gå till det och redogöra för "hörnets" åsikt. Viktigt att vara neutral till de olika svarsalternativen.

Repetera svaren en gång. Låt eleverna tänka efter en kort stund. Be dem sedan ställa sig i det hörn som mest överensstämmer med deras egen åsikt. Påpeka att man kan byta hörn efter att ha lyssnat på någon annans argument.

När eleverna ställt sig i sina hörn finns det två sätt att leda övningen:

A - Låt varje "hörn" prata ihop sig innan man ska motivera sig inför hela gruppen. Då får de först träna sig att argumentera bland de som tycker likadant i en liten grupp.

B - Starta utfrågningen direkt genom att be några elever från varje hörn att motivera sina åsikter. Det här tillvägagångssättet används med fördel i okoncenterade grupper, då det garanterar en bättre ordning.

Om någon står ensam i sitt hörn, bör du ställa dig där och leda övningen därifrån. Den eleven bör dessutom framhåvas som extra modig som gått ensam till ett hörn.

När varje hörn presenterar sig är det viktigt, att resten av gruppen lyssnar. Det gäller att argumentera för sitt hörn, inte att angripa de andra för att de har en annan åsikt.

Det fjärde, öppna hörnet rymmer ofta många åsikter. Låt alla som vill få komma till tals.

Du kommer säkert på fler övningar men de här kan vara en hjälp att komma igång.

Litteraturtips

See you, lilla syster (9-12 år)

Av **Anna-Karin Eurelius**

Eriksson & Lindgren 2004

Silvers pappa dog för sju år sedan men hennes mamma kan fortfarande inte acceptera att han är borta, hon avbokar till och med semestern för att kunna vara nära graven. Det Silver saknar mest av allt är någon att prata med - någon som är som en syster. Och så en dag ringer flickan Rose Mary på dörren.

Kortes hemlighet (9-12 år)

Av Ewa Christina Johansson

Bokförlaget Hegas 2010

Ella och hennes familj hyr ett sommartorp på landet och det börjar hända oväntade saker. Vad betyder spelkortet som Ella hittar? Hänger de ihop med det blodiga handavtrycket på kyrkväggen? Eller har de något med mordet att göra? Det som hände för länge sedan ...

Spökhistorier från den mörka tunneln (10-13 år)

Av Chris Priestley Översättare Katarina Falk

Bokförlaget Rabnén & Sjögren 2011

Lovet är slut och Robert skall ta tåget in till stan för att börja en ny termin i skolan. I kupén får han bland annat sällskap av en dam helt klädd i vitt. Hon är vacker, men också väldigt annorlunda för att inte säga kuslig. Tåget blir plötsligt stående i mynningen till en mörk tunnel och nu börjar den vitklädda damen att berätta historier. Berättelserna är verkligen otäcka och de berör Robert på ett märkligt sätt; det känns som om han är delaktig i händelserna. Han känner att allt inte står rätt till och han blir sömnigare ju längre tid han sitter och lyssnar på den vita damens berättelser. Varför vill hon inte säga vad klockan är, och varför går det inte att väcka de andra passagerarna i kupén?

Kyrkogårdsboken (12-15 år)

Av Neil Gaiman översättning Kristoffer Leandroer

Bonnier Carlsén 2010

Ett litet spädbarn får sin familj mördad, men lyckas själv undkomma. Barnet hamnar på en gammal kyrkogård där invånarna fattar medlidande med honom, de bestämmer sig för att ta hand om och uppfostra pojken. Samtidigt måste de ge honom alla de speciella egenskaper som en levande människa måste ha för att överleva på en kyrkogård. Pojken, som kallas för Ingen, växer upp och hålls hela tiden gömd på kyrkogården, eftersom mannen som mördade hans familj, fortfarande är ute efter honom ...

Sagan om lövet Fredrik

Av Leo Buscaglia översättning Karin Ashing

Litteraturhuset 2007

Sagan om lövet Fredrik är en varm, underbart klok liten historia om ett löv som heter Fredrik. Det är en tankeväckande berättelse om hur Fredrik och de andra löven i trädet förändras med årstidernas växlingar och till slut faller av och landar mjukt i den allra första vintersnön. Sagan om lövet Fredrik är en berättelse som berör både barn och vuxna och som skildrar den sköra balansen mellan liv och död. Det är en älskad klassiker som har hjälpt tusentals människor att hantera frågan om livet och döden.

Kontakta ert lokala bibliotek så kan ni säkert få tips på fler böcker!

Källor:

I gränslandet mellan scen och publik

av Jeannette Roos Sjöberg.

Att öppna nya världar

av Karin Helander

En handledning om att gå på teater med barn i förskola och skola.

Du har huvudrollen i ditt liv

av Katrin Byréus

Har du några frågor?

Tveka inte - ring oss!

Det är kul med respons från eleverna.

De får gärna skicka brev/maila oss!

Lycka till! Vi ses på teatern!

TEATER
MARTIN
MUTTER

Teater Martin Mutter

Box 369

701 47 ÖREBRO

Tel 019-10 10 24

E-post: info@martinmutter.com

www.martinmutter.com